

A migrén gazdasági terhének becslése Magyarországra vonatkozóan

XIV. META
Konferencia
2020. október 27.
Budapest,
Magyarország

Gáti Balázs¹, Mór Zoltán¹,
¹Ideas & Solutions Kft., Budapest, Magyarország

Háttér

Az elsődleges fejfájások közül a legismertebb típus a migrén: nem egyszerű fejfájás csupán, hanem önálló, és igen gyakori megbetegedés.

A migrén rohamok formájában jelentkeznek, melyek 4 órától 3 napon át tarthatnak és havonta többször ismétlődhetnek. A migrénes napok száma a betegség súlyosságától függően változhat, epizodikus migrén esetében havi néhány migrénes nap jelentkezik, súlyos esetben havonta akár 8-10-nél is több napot érinthet (gyakori epizodikus, *High Frequency Episodic Migraine*), míg havonta ≥ 15 fejfájásos nap esetén krónikus migrénről beszélünk.

Számos nemzetközi tanulmány rávilágított, hogy a migrén az élet szinte minden területén negatív hatást fejt ki: a betegek által megélt életminőség jelentősen csökken a súlyos és gyakori rohamokkal rendelkező betegek körében, de a betegség jelentős hatással van a beteg szűkebb (családtagok) és tágabb (barátok, munkatársak) környezetére is.

A betegség csaknem minden vizsgált területen nagyobb életminőség-csökkenést eredményez, mint más, jelentős és nagy populációt érintő krónikus betegség (pl.: cukorbetegség, magas vérnyomás), mindezt a migrén jelentős gazdasági teherrel jár mind finanszírozói (NEAK) mind ösztársadalmi szempontot vizsgálva, továbbá az egyének szintjén is.

Célok

Több vizsgálat eredménye ismert a migrén okozta gazdasági teher nagyságrendjét illetően; a kutatások egybehangzó álláspontja szerint Európában a fejfájással összefüggő direkt és indirekt költségek igen jelentősek: éves szinten 173 milliárd euró nagyságrendű kiadás tulajdonítható általában a fejfájásnak, amiből csak a migrénnel összefüggő teher 111 milliárd euró összegű.

Felmérések szerint 41 millió felnőtt ember él Európában migrénnel, míg Magyarországon - nemzetközi prevalencia-adatok alapján - megközelítően 1,2-1,5 millió főre tehető a migrénben szenvedő betegek száma. Mivel a betegség - magas előfordulási gyakoriságának köszönhetően - legalább minden tizedik lakost érinti, továbbá jelentős kihatással bír a betegek életminőségére ezért fontosnak tartottuk a migrén okozta társadalmi-gazdasági hatások felmérését Magyarországra vonatkozóan.

Módszertan

A direkt költségek vizsgálata során elsődlegesen az alap- és szakellátási területeken felmerült kiadásokat vizsgáltuk: alapellátásban jelentkező kiadások, járóbeteg- és fekvőbeteg-szakellátási kiadások, sürgősségi ellátások költségei, továbbá gyógyszeres terápiával összefüggő ráfordítások. Az indirekt társadalmi terhek felmérése során vizsgáltuk a migrénes fejfájások következtében fellépő munkahelyi produktivitás-csökkenést, a munkanap-kiesés okozta munkáltatói kiadásokat és a potenciális táppénz-kiáramlást is.

Mind az epizodikus, mind a krónikus migrén okozta terhet felmértük, egyes szakirodalmi adatok alapján a migrén kezelése során felmerülő ellátási igényben (pl. migrénes betegek hospitalizációs arányában) nincs szignifikáns különbség.

A költségek becslésekor a nyilvánosan elérhető adatbázisokra, hazai és nemzetközi szakirodalmi adatokra, illetve publikációkra, továbbá hazai klinikai szakértőkkel folytatott szakmai interjúk eredményeire támaszkodtunk.

Eredmények

Nemzetközi kutatások szerint a - betegséggel összefüggésben felmerülő - ráfordítások túlnyomó többsége az indirekt költségekhez kapcsolódik (93%), a direkt (szakellátási) költségek aránya alacsony (7%).

Számításaink a nemzetközi költségmegoszlási adatokat alátámasztották: elemzésünkben a migrén okozta teljes társadalmi-gazdasági terhet 566 milliárd forintra becsültük, ebből a direkt költségek 17 milliárd forintot tettek ki (amiből a legjelentősebb költséghányadot a gyógyszerköltségek, a diagnosztikai- és képalkotói vizsgálatok, illetve a kórházi - részben sürgősségi - kezelések költségei jelentették) míg a közvetett költségek nagyságrendjét 550 milliárd forintra becsültük.

A teljes költség egy betegre vetítve 420 ezer forintra volt tehető vizsgálatunk alapján, ami az egyes európai országokban mért fajlagos költségekkel megegyező nagyságrendű (Olaszország, Németország, Spanyolország, Hollandia: ~1.050-1.500 euró/beteg). A krónikus és epizodikus migrén okozta kiadások részaránya pontosan nem meghatározható, várhatóan a krónikus mellett - a magas betegszám okán - az epizodikus migrén gazdasági terhe is jelentős.

Költségtípus	Költségelem	További bontás	Kiadás
Direkt költségek	Házi- és szakorvosi vizitek költsége	Alapellátás	866,2 millió forint
		Szakellátás	570,9 millió forint
		Képalkotó vizsgálatok, diagnosztika	3.392 millió forint
	Sürgősségi-ellátás költségei		15,97 millió forint
	Kórházi ellátás költségei		1.652 millió forint
	Gyógyszerköltségek		9.355 millió forint
Komorbiditások kezelése		1.123 millió forint	
Összes direkt költség			16,97 milliárd forint
Indirekt költségek	Termelékenységcsökkenésből adódó költségek / Kiesett munkanapok		282,343 milliárd forint
	Kiesett munkanapok / Csökkentett hatékonysággal ledolgozott munkanapok		218,533 milliárd forint
	Táppénz-, munkáltatói költségkiáramlás		48,758 milliárd Ft
Összes indirekt költség			549,63 milliárd Ft
TELJES KÖLTSÉG			566,6 milliárd Ft

1. táblázat: A migrén okozta gazdasági teher

Következtetések

A betegpopuláció nagyságrendje, illetve a felmerülő kockázatok ellenére a migrén sem szakmapolitikai, sem finanszírozó fókuszban nem áll, a migrént a mai napig sokan az általános fejfájással azonosítják, így a migrén életminőséget negatívan befolyásoló szerepe kevésbé ismert, a megfelelő kezelés szükségének igénye nem képez prioritást.

Egyéni, társadalmi és gazdasági szempontokat figyelembe véve, a bemutatott terhek mérséklése, és a terápiás hatékonyság javítása érdekében a migrén korszerű ellátását az egészségügyi kormányzat fókuszált figyelmének kell öveznie.

Felhasznált irodalom

L. M. Bloudek, et al., Cost of healthcare for patients with migraine in five European countries: results from the International Burden of Migraine Study (IBMS). J Headache Pain, 2012. 13: p. 361-378.

KSH, Egészségügyi Statisztikai Évkönyv 2014. 2014.

Dr. Tajti János med. habil., Dr. Szok Délia med. habil., and Prof. Dr. Vécsei László. A migrén akut kezelése.

Pamela Vo, et al., Patients' perspective on the burden of migraine in Europe: a cross-sectional analysis of survey data in France, Germany, Italy, Spain, and the United Kingdom. The Journal of Headache and Pain, 2018. 19:82

Timothy J. Steiner, et al., Migraine is first cause of disability in under 50s: will health politicians now take notice? J Headache Pain., 2018. 19(1):17.

Walter F. Stewart and Richard B. Lipton, The economic and social impact of migraine. Eur Neurol, 1994. 34(suppl 2): p. 12-17.

NEAK, 2018: Statisztikai zsebkönyv; http://www.neak.gov.hu//data/cms1023352/Zsebkonyv_2018.pdf